

መዓልቲ ሙታን

ጥቅምቲ 22 2008 ዓ.ም. 11/2/2015)

ንብባት: 1ቆሮ 15:20-23፥ (ሮሜ 5:5-11/6:3-9)፥ ፩ዮሐ 3:1-12፥ግ.ሐ. 10: 34-43፥ዮሐ 6:37-40.

ምስባክ: ተዘከር እግዚአ ከመ መሬት ንሕና ሰብእስ ከምሳዕር መዋዕሊሁ ወከመ ጽጌ ገዳም ከማሁ ይፈሪ።

ሎሚ መዓልቲ ኩሎም ሙታን ተባሂሉ ብፍላይ ኣብ ምዕራባዊ ዓለም ብዝያዳ ብካቶሊካውያን ዝዘከር ዕለት እዩ። መዓልቲ ኩሎም ሙታን ወይ ኩለን ነፍሳት ተባሂሉ ይፍለጥ። ኣጀማምርኡ ሓደ ነጋዲ ካብ ንግደት ኢየሩሳሌም ንዓዲ ክምለስ እንከሎ ብማዕበል ተገፊዑ ኣብ ሓንቲ ደሴት ተገለፉ ወጺኡ ኣብኡ ሓደ ባሕታዊ ረኺቡ። እቲ ባሕታዊ ብዛዕባ ኣብ ንስሓ ቦታ ዝላቕያ ነፍሳትን ከምኡ ጸሎት መነኮሳት ብፍላይ ኣብ ክሉኒይ ዓዲ ፈረንሳይ ዝርከቡ ብዝያዳ ከም ዝሕግዘን ነገርዎ። እዚ ዓዲ ምስ ተመልሰ ኣብ ገዳም ሓላፊ ንዝነበረ ቅዱስ ኦጲሎ ብዓል ክሉኒይ ብ999 ዓ.ም ምስ ነገሮም ተጀሚሩ ቀስ ብቐስ ኣብ ኩሉ ተዘርጊሑ። ኣብ ሮማ ኣብ 14 ክፍለ ዘመን ብዕሊ ተቐባልነት ረኺቡ። ኣብ ኩሎም ላቲናዊ ስርዓት ዝኸተሉ ኅዳር 2 መዓልቲ ሙታን ተባሂሉ ቅዳሴ ይዓርግ ከምኡ ኣብ መቓብር ብምኻድ ጸሎትን ዕምባባታትን የንብሩ።

ኣብ ምስራቕ ኦርቶዶክስ ኣብ ዓመት ኣብ ዝተፈላለይ እዋን የብዕልዎ ብፍላይ ቀዳም ቀዳም ምኽንያቱ ኢየሱስ ኣብ ከርሲ መሬት ዝውዓለላ ዕለት ስለ ዝኾነት ብፍላይ ቀዳም ስዑር ንኹሎም ሙታን ዘኪሮም የሕልፍዎ። ኣብ ሃገርና ንሙታን ኣብ ዓሱር ኣርብዓ መንፈቕ ዓመት እናበልና ንዝክር እምበር ብፍሉይ ንኹሎም ሙታን ዝብል ፍሉይ ዕለት እንዝክሮ የብልናን ግን ኣብ ገለ ብሄራት ንኣብነት ኣብ ብጌረ ብለን “ታና” ብዝብል ንዝኸሪ ኢሎም ጸበል የስትዩ።

ኣብ ምሉእ ዓለም ብሞት ንዝሓለፉ ምዝካር ፍሉጥ እዩ ብዝተፈላለየ ኣገባብ በብዓዲ ይዝክሩ። ኣብ ክርስትና እንገብሮ ብዘየገድስ ፍቕሪ ኣምላኽ ኩሉ ጊዜ ኣብ ቦትኡ ኣሎ። ተግባራትና ሕማቕ እንከሎ ኣምላኽ ካብ ምፍቃርና ኣየቋርጽን እዩ። ነዚ መሰረት ገርና ወላእኳ ገለ ካባና ከምቲ ዝድለ ክርስትያናዊ ሕይወት ኣይምርሑ እምበር ኣብ ፍቕሪ ኣምላኽ መሰረት ገርና ምእንትኣም ንጽሊ።

ኣብ እምነትና ቤተ ክርስትያን ብሰለስተ ዓይነት ሰባት ዝቐመት እያ። ፩ያ “ተጋዳሊት/ተዋጋኢት ቤተ ክርስትያን” (the Church Militant) ኣብዚ ዓለም ብሕይወት ዘሎና ጌና ኣብ ጉዕዞ እንርከብ። ፪ያ “ዝተዓወትት ቤተ ክርስትያን” (the Church triumphant) ምድራዊ ሕይወቶም ወዲኦም ኣብ መንበር ክብሪ ምስ ኣምላኽ ዝርከቡ ቅዱሳን። ፫ያ “እትላቕ ቤተ ክርስትያን” (the Church Suffering) እዚኦም ከኣ ዝሞቱ እንተ ኾነ ዓቢ ኃጢአት ዘይገበሩ ኣብ ንስሓ ቦታ ዝርከብ ካሕሳ ኃጢአቶም ምስ ወድኡ ቅድሚ ኣብ ሰማይ ምእታዎም ዝጸበዩ ዘለዉ። ሎሚ ነዚኦም ኢና ዘኪርና ዘሎና።

ኣብ እምነትና ኣርባዓተ ናይ ሰብ መፈጸምታታት ኣለዉ ንብል፡ ሞት፡ ፍርዲ፡ መንግስተ ሰማይ፡ ግሃነም እሳት። ንስሓ ቦታ ካብዚኦም ኣይሕሰብን እዩ ምኽንያቱ ብሓቂ ክንርእዮ ከሎና ንስሓ ቦታ ክፍሊ መንግስተ ሰማይ እዩ። ንስሓ ቦታ ስም ከም ዝሕብሮ ቅድሚ መንግስተ ሰማይ

ምእታው ዘንጽሕን ዘሰናዱን እዩ። እተን ኣብ ንስሓ ቦታ ዝኸደ ነፍሳት ዓቢ ኃጢአት ዘይገበራ ግን ኣብ መንግስተ ሰማይ ብቐጥታ ክኣትዎ ምሉእ ምንጻሕ ዘይብለን ዝጸንሓሉ እዩ። ቅድሚ ኣብ መንገስተ ሰማይ ምእታውን ምንጻሕ የድልየን ምኽንያቱ ኣብ ራእይ ዮሐንስ ከምዝብሎ “እቶም ኣብቲ ናእቲ ገንሸል መጽሓፍ ሕይወት ዝተጻሕፉ ደኣ እምበር ገለ ርኽሶት ወይ ዜጸይፍን ሓሶትን ዚገብር ዘበለ ናብኦ ኸቶ ኣይክኣቱን እዩ። (ራእ 21:27)።

ገለ ክርስትያን ንትምህርቲ ብዛዕባ ንስሓ ቦታ ዘይቅበሉ ኣለዉ ምኽንያቱ ንስሓ ቦታ ዝብል ኣብ ቅዱስ መጽሓፍ ተጠቐሱ ኣይንርብኻቦን ይብሉ። ግን ኣብ ስላሴ ንኣምን ይብሉ ስላሴ ዝብል ግን ኣብ ቅዱስ መጽሓፍ ኣይንረክብን ኢና። ከምቲ ኣብ ስላሴ ዘሎና እምነት ብመሰረት ኣብ ቅዱስ መጽሓፍ እንበጽሖ ግን ዘይ ጥቀስ ከምኡ ኸኣ ብዛዕባ ንስሓ ቦታ ካብቲ ኣብ ቅዱስ መጽሓፍ እንረኽቦ ክንርድኦ ንኸእል።

ኣብቲ እሙንን ዘይእሙንን ኣገልጋሊ ዝብል ምሳሌ ከም እንረኽቦ ኢየሱስ ንሓዋርያት ክስብ መጨረሻ ፍርዲ እሙናት ኮይኖም ክጸንሑ ከምዘለዎም ክገልጽ እንከሎ ከምዚ እናበለ ዛዚምዎ “እቲ ፍቓድ ኅይትኡ ፈሊጡ ዘይተዳለወ ከምታ ፍቓዱን ዘይገበረ ኣገልጋሊ ብዙኅ መግረፍቲ ኺግረፍ እዩ። እቲ ኸይፈለጠ ንመግረፍቲ ዜብጽሕ ግብሪ ዝገበረ ግና ሓደት እዩ ዝግረፍ፥ ብዙኅ ንዝሃብዎ ብዙኅ ይደልይዎ ብዙኅ ንዘማዕቆብዎ ኸኣ ኣብዚኖም ይደልይዎ እዮም” (ሉቃ 12: 47-48)። ኣብዚ ከም እንርእዮ እቲ መጨረሻ ፍርዲ ገሃነም እሳት ወይ መንግስተ ሰማይ እዩ ግን እቶም ብምሉእ ኣብ መንግስተ ሰማይ ክኣትዉ ዝኣክል ግብሪ ዘይብሎም ወይ ኣብ ገሃነም እሳት ዘደርቢ ክፉእ ግብሪ ዘይብሎም ዝሓልፍዎ እዩ ንስሓ ቦታ ተባሂሉ ዘሎ። ነቲ ኅዲልዎም ዘሎ ዝመልኡሉ ዝሓውዩሉ ቅድሚ ንመንግስተ ሰማይ ምእታዎም ዝገብርዎ እዩ።

ቅዱስ ጳውሎስ ብዛዕባዚ ከስተምህር እንከሎ ክርስትያን ከምቲ ብዙሓት ሃንጽቲ ኣብ ሓደ ሕንጻ ዝወፍሩ እዮም ንሶም ኣብቲ መሰረት ሕንጻኦም ዝኾነ ክርስቶስ ብዝተፈላለየ መጋበሪ ይሃነጹ ይብል። ገሊኦም ብወርቂ፥ ገለ ብንሓስ፥ ገለ ብምሩጽ እምኒ፥ ገለ ብዕንጨይቲ፥ ገለ ብጭቃ፥ ገለ ኸኣ ብሓሰር። ኣብ መጭረሻ ፍርዲ ነፍሲ ወከፍ በብቲ ዝሃነጹ ብሓዊ ክፍተን እዩ ይብል “እቲ ኣብ መሰረት ሃነጹ ዕዮኡ ዝጸንዓሉ ሰብ ዓስቡ ኪቐበል እዩ። ዕዮኡ ዝነደዶ ሰብ ግና ዓስቡ ኪስእን እዩ። ንዝሓለፈ ሺድኅን እዩ ግናኽ ከምቲ ብሓዊ ኃሊፉ ዚድኅን እዩ” (፩ቆሮ 3: 14-15) ይብል። ከመይ ኢሉ ነፍሲ ድሕሪ ፍርዲ ክትሳቐ ይክኣል እዩ ክትድሕን ይክኣል? እቲ መልሱ “ንስሓ ቦታ” ንብሎ።

ቅ. ዮሐንስ ክርስትያን ክልተ ኃጢአት ክፍጽም ይኸእል ይብለና፡ ዓቢ ኃጢአት ምስ ኣምላኽ ዘሎና ርክብ ዘቋርጽ ዝቀትል፥ ንእሽቶይ ኃጢአት ግን ንርክብና ዘይቀትል ግን ዘሕምም፡ “ሓደ ንኃዉ ናብ ሞት ዘየብጽሕ ኃጢአት ኪገብር እንተ ረኣዮ ይጸልየሉ፥ ኣምላኽ ከኣ ሕይወት ኪህቦ እዩ፥ እዚ ነቶም ናብ ሞት ዘየብጽሕ ኃጢአት ዚገብሩ እዩ ዝርኢ። ናብ ሞት ዘብጽሕ ኃጢአት ኣሎ (ይጸልየሉ) ዝብል ዘሎኹ ብዛዕባ እዚ ኣይኮነን። ክፉእ ሥራሕ ዘበለ ኹሉ ኃጢአት እዩ እንተ ኾነ ናብ ሞት ዘየብጽሕ ኃጢአት እውን ኣሎ” (፩ዮሐ 5:16-17)። ኣመንቲ ብዘይ ኃጢአት ዝሞቱ ንመንግስተ ሰማይ ይኸዱ። ኣመንቲ ምስ ዓቢ ኃጢአት ዝሞቱ ንግሃነመ እሳት ይኸዱ። እቶም ምስ ንእሽቶይ ኃጢአት ዝሞቱ ድኣ ኣበይ ይኸዱ? እቲ መልሲ ኣብ ንስሓ ቦታ ይኸዱ። ኣብኡ ቅድሚ ኣብ መንግስተ ሰማይ ምኻዶም ነቲ ዘይነጽሑሉ ንእሽቶይ ኃጢአት ይነጽሑ።

ወላ እኳ ካቶሊካውያን ኣብ ንስሓ ቦታ ይእመኑ ከምኡ ከኒሻ ይኸሓድ ግን ብዘይ ዕላዊ ኣዋጅ ኩልና ንኣምን ኢና እዚ ኸኣ ኣብቲ ሓደ እንፈትዎ ሰብና ብሞት ክፍለየና እንከሎ ኩልና ምእንቲ ዝሞተ ንጽሊ። ኩልና “መንግስተ ሰማይ የዋርሶ/ሳ። ነፍሱ/ነፍሳ ይምሓር ንብል። ኣብ ግሃነም

እሳት ከይደም እንተ ኾኑ ስለምንታይ ንጽልየሎም ወላ እውን ኣብ መንግስተ ሰማይ ከይደም እንተ ኾኑ ጸሎትና ኣየድልየምን እዩ ስለዚ ኣብ ሓደ ውሱን እዋን ጸሎትና ስለ ዘድልየም ኢና እንጽሊ ስለዚ ንስሓ ቦታ ከምዘሎ ኩልና ንኣምን ኢና። ኩሎም ሙታን ኣብ ምልኡ ሓድነት ምስ ኣምላኽ ዘይበጽሑ ጸሎትና የድልየም ኢና በዚ ምኽንያት ኢና ምእንቲ ሙታን እንጽሊ።

ሓ/ት/ክ/ ቤተ ክርስቲያን ኣብ 1030-1032 ኣነጺፋ ይዛረበሉ “ኣብ ናይ ኣምላኽ ጸጋን (ዕርክነትን) እንከለዉ ዝሞቱ ክንሶም ግና ኣጸቢቓም ዘይተነስሑን ዘይተናጽሑን እውን ድኅነቶም ዘረጋገጹ እዮም። እንተኾነ ብድሕሪ ሞቶም ብናይ ምንጻሕ መስርሕ ኪሓልፉ እሞ እቲ ናብ ታሕቓስ መንስተ ሰማይ ንምእታው ኣድላዩ ዝኾነ ቅድስና ኪጭብጡ ናይ ግዲ እዩ። እዚ ኣብ ኅሩያን ኢፍጻም ካብ ናይ ዝተኾነኑ መቐጻዕቲ ኣዝዩ ዝተፈልየ ናይ መወዳእታ መስርሕ ምንጻሕ ቤተ ክርስቲያን ፡ንስሓ መንጽሒ (ቦታ ንስሓ) ክትብሎ ትሰምሖ። ቤተ ክርስቲያን ነዚ ብዝርኢ ኣብ ጉባኤ ፍሎሬንስን ትሬንቶስን ኣነጺራቶ እያ። ትውፊት ቤተ ክርስቲያን ድግ ንገሊኡ ጸሓፊት ቅዱስ መጽሓፍ ብምንጽጻር ብዛዕባ እቲ እሳት መንጽሒ ይዛረብ።

ከም ካቶሊካውያን ሓድነት ኩሎም ቅዱሳን ንኣምን እዚ ኸኣ ነቶም ኣብ መንግስተ ሰማይ ዘለዉ ዝተዓወቱ፡ ነቶም ኣብ ንስሓብ ቦታ ዘለዉን ነዞም ኣብ ጉዕዞ ሕይወት ዘሎና ዘጠቓለለ እዩ። ብጸሎት ነገድሕድና ክንተሓጋገዝ ንኸእል ኢና። እቶም ኣብ ንስሓ ቦታ ዘለዉ ናይ ምንጻሕ ግዚኦም ክፍጽሙ ብጸሎት ሓገዝና የድልየም። ኣብ ፪ይ መጽሓፍ መቃብያን 12፡38-ፍ ዘሎ እንተ ኣንበብና “ይሁዳ መቃቢስ ዝሓ እስራኤል ገንዘብ ኣኪቡ ምእንቲ ኅድገት ኃጢአት መስዋዕቲ ምእንቲ ከዕርግሉ ናብ ኢየሩሳሌም ሰደዶ። ምእንቲ እቶም ኣብ ውግእ ዝሞቱ ናይ ካሕሳ መስዋዕቲ ምእንቲ ኃጢአቶም ኣዕሪጎም. . . ምእንቲዚ እቶም ዝሞቱ ካብ ኃጢአቶም ሓራ ምእንቲ ኸኾኑ ኅድገት ኃጢአት ዚርከቡሉ መሥዋዕቲ ኣዕሪጎ” ዝብል ነንብብ።

ድሕሪ ሞት ዘሎ ኩነት ዝገልጽ ኣብ መጽሓፍ ጥበብ ሰሎሞን 3፡1-9 ዘሎ እንተ ኣንበብና “ናይ ጻድቃን ነፍሳት ኣብ ኢድ ኣምላኽ እየን ዝኾነ ስቓይ ዘበለ ክኣ ኣይክትንክፎምን እዩ፡ ብኣረኣእያ ዓያኹ ቅኑዓት ሰባት ዝሞቱ ይመስሉ ይኾኑ፡ ካብዚ ዓለም እዚ ምኅላፎም ከኣ ዕንወት መሲሉ ይርኣ ይኸውን፡ ግናኽ ንሳቶም ኣብ ሰላም እዮም ዘለዉ” ዝብል ነንብብ። ኣሕዋት ዘፍርሕ የብልናን ምኽንያቱ ብሞት ሓሊፎም ዘለዉ ኩሎም ሰብና ብዝበለጸ ኣብ ኢድ ኣምላኽ እዮም ዘለዉ።

ኣብዚ ዓለም እንከለዉ ከም ኩልና ድኽመት ጉድለት ከምኡ ንኣይ ይጥዓመኒ. . . ዝኣመሰለ ፈተና ነርዎም እዩ ስለዚ ንሕና ኣባላቶም ኢና ክንጽልየሎም ዝግብኣና። ብጸሎት ጥራሕ ኢና ኸኣ ክንሕግዞም እንኸእል እዚ ልዕሊ ኸሉ መስዋዕቲ ቅዱሴ ብምዕራግ ክንገብር ንኸእል ምኽንያቱ ኣብ ቅዱሴ ዝለዓለ ርክብ ምስ ኣምላኽ ስለ እንገብር። ክርስቶስ ብሥግኡን ነፍሱን መልኮትን ኣብ መንጎና ስለ ዝሓድር እሞ ንሕና ክንቅበሎ ከሎና ዝለዓለ ሱታፌ ስምኡ ስለ እንገብር ምእንቲ እቶም ብሞት ዝሓለፉ ክንጽሊ ዝበለጸ ጸሎት እዩ። ካልእ ሰናይ ተግባራት ክንገብር ንኸእል ብስሞም ንጽጉም ክንሕግዝ፡ ምጽዋት ክንህብ ከምኡ ብስሞም ኣብ ኩሉ ሰናይ ክንወፍር እንከሎና ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ ዓስቢ ኣለዎ።

እዚ ዕለት ብሞት ንዝሓለፉ ጥራሕ ዘይ ኮነ ንኣና ብሕይወት ዘሎና እውን መልእኽቲ ኣልኦ። ኩልና ካብታ ዝተወለድናላ ዕለት ጀሚርና ጉዕዞ ሞት ምስተተሓሓዝናዮ ኢና ግን ምስኣ ከም እንመውት ኣይንፈልጥን ኢና። ኢየሱስ ዕለቱን ስዓቱን ኣይትፈልጡን ኢኹም እሞ ተሰናዲኹም ጽኑሑ ይብለና። ኅይታኹም ብዘይሓሰብኻምዎ ዕለት ከይመጽኣኩም ኩሉ ጊዜ ተሰናዲኹም ጽንሑ ንቕሑ ይብለና። ድሕሪ ሞት ምስንዳው የለን። ነፍስወከፍና መገዲ ሰማይ ሒዝና ክንጉዓዝ

ይግብአና። ናብራ ዓለምን ሰይጣንን መሊኸምና ከለዉ ሞት ክትመጽአና እንከላ “ወደይ/ጓለይ ብሕይወት ተድላኻ ከም ዝተቐበልካ/ኪ ዘክር” (ሉቃ 16፡1931) ክብለና እዩ።

ሰባት ዘንጋዕቲ ኢና ናብራ ዓለም ከምኡ ሥጋና የዘንብለና ንልብና አዕዊሩ ንመገዲ ጸጋም ጥራሕ ከም እንሕዝ ዝገብር ከቢድ ፈተና ኣሎ ስለዚ ብእዋኑ ርእሰና ኣብ መገዲ ኣምላኽ ክነትሕዝ ክንረባረብ ኣሎና። እና ተዛነኻ መንግስተ ሰማያት ኣይትእተውን እያ። እሞ ሎሚ ጉዕዞ ሕይወትና ከመሎ? ሎሚ ኣምላኽ እንተ ጸውዓኒ ከመሎኹ ከምቲ እሙንን ቅኑዕን ኣገልጋሊ “ኣብ ሓጎስ ጎይታኻ እቶዶ” መተበሃልኩ እናበልና ንርእስና ንርእኦ።

ኣ መሓሪ ኣምላኽ ድኽመተይን ክፍአተይን ኣለልየ ዝኸእለሉ ጸጋ ዓድለኒ ተነሲሐ ቅዱስ ሕይወት ከምርሕ ምሳይ ኩን ዕለተ ሞተይ ኣብ ዝበጽሓሉ ከኣ ንስኻ እትደልዮ መገዲ ሒዘ ክርከብ ሓግዘኒ ንበሎ።

ንኹሎም ካብዚ ዓለም ብሞት ዝሓለፉ ዘለዓለማዊ ሕይወት የውርሰልና ንኣና ኸኣ ሰላምን ፍቕርን ኣንጊስና እሙናት ኣገልገልቲ እንኹነሉ ጸጋ ይዓድለና።

ኣባ ንጉሠ ፍሥሓ